

Kan motorvognloven anvendes ved kjøring utenfor Norge?

Av statsadvokat KARL LOUS.

Torsdag 23/7 1959 skjedde en bilulykke i nærheten av Ringsted i Danmark, idet en norsk personbil kjørt av en 38 år gammel Oslo-mann under forbikjøring av en annen bil kolliderte med en dansk motorsykel således at føreren av denne ble drept på stedet. Det ble foretatt etterforskning av det danske politi og statsadvokaten for Sjælland sendte saken over til politimesteren i Oslo til videre behandling, idet han bemerket at han i tilfelle av sakens behandling i Danmark ville være tilbøyelig til å reise tiltale for uaktsomt drap og visse bestemmelser i den danske færdselslov.

Tiltale ble reist i Norge og saken behandlet ved Eidsivating lagmannsrett 11/6 1960. Under saken ble reist noen tvil om i hvilken utstrekning de norske straffebestemmelser fikk anvendelse. Etter straffelovens § 12 nr. 3, får norsk straffelov anvendelse for straffbare handlinger foretatt av norsk statsborger når det gjelder visse grovere forbrytelser eller når handlingen er straffbar også etter det lands lov i hvilken den er foretatt.

Det var enighet om at bestemmelsen i straffelovens § 239 om uaktsomt drap som svarer til den danske straffelovs § 241 måtte få anvendelse. Lagretten svarte imidlertid nei på spørsmålet om uaktsomt drap og tiltalte ble forsåvidt frifunnet.

Tiltale var videre reist etter den alminnelige aktsomhetsbestemmelse i motorvognlovens § 17, 1. ledd nr. 2, hvoretter fører av motorvogn alltid skal kjøre med tilbørlig forsiktighet og være mest mulig aktpågivende så han ikke volder skade eller ulempe for andre. Det ble anført fra forsvarerens side at bestemmelsene i motorvognloven er av en slik lokal art at de ikke kan få anvendelse ved kjøring utenfor landets grenser. Lagmannen uttalte herom i rettsbelæringen at bestemmelsen i § 17, 1. ledd nr. 2, var utslag av et alminnelig prinsipp for bilkjøring og felles for alle vest-europeiske land. Lagretten fant tiltalte skyldig i uaktsom kjøring og han ble dømt for dette forhold, idet det uttales i dommen at retten finner at den norske motorvognslovs § 17, 1. ledd, 2. pkt., som i sitt innhold svarer til den danske færdselslovs § 24, stk. 1, må finne anvendelse på en norsk statsborger som kjører bil i Danmark.

Det var derimot enighet om at de norske trafikkregler ikke direkte kan få anvendelse ved kjøring i utlandet og tiltale var heller ikke reist etter trafikkreglene. Trafikkreglene er noe forskjellige i de forskjellige land, bl. a. med venstrekjøring i Sverige.

De norske trafikregler er utferdiget i medhold av veiloven av 21/6 1912 § 68 og gjelder for veier åpne for alminnelig ferdsel. I innledningen til de nugjeldende trafikregler av 26/4 1957 og til de tidligere av 24/5 1938 heter det at det er utferdiget alminnelige regler gjeldende »for hele riket«.

Spørsmålet om anvendelse av motorvognloven utenfor Norge kan ikke sees tidligere å ha vært forelagt Høyesterett. Det er visstnok fremmet enkelte saker etter motorvognlovens § 17, 2. ledd, om kjøring i beruset tilstand i utlandet, men det er her grunn til å være noe forsiktig slik at en er sikker på at forholdet også vil rammes av de utenlandske bestemmelser.

Det kan antagelig reises tvil om i hvilken utstrekning andre bestemmelser i motorvognloven kan anvendes utenfor landets grenser. Det er klart at visse bestemmelser av reguleringsmessig art som f. eks. samferdselsloven bare kan få anvendelse i Norge. Jaktlovens fredningsbestemmelser har bare anvendelse her i landet og kan neppe gis tilsvarende anvendelse ved ulovlig jakt i utlandet. Det vises forøvrig til Andenæs: Alminnelig Strafferett side 502.

Det ville selvfølgelig være ønskelig om straffesaker i forbindelse med trafikulykker alltid kunne bli avgjort på det sted hvor ulykken var foregått. Ved alvorligere ulykker hvor etterforskningen vil ta noe tid, kan dette imidlertid volde vanskeligheter, og det ville føre til uheldige konsekvenser om bare de tilfelle hvor det er spørsmål om uaktsomt drap kunne forfølges etter at den ansvarlige var kommet hjem.

Den foran nevnte dom ble ikke påanket til Høyesterett.

Spørsmålet kan vel også ha betydning for de andre nordiske land, og med den økende trafikk over landegrensene er det grunn til å frykte at spørsmålet snart kan bli aktuelt igjen.

Karl Lous.